

Høringssvar

Innsendt	09.09.2025 13.57.15
ReferanselD	SJT076-1663813
Innledning	
Saksnummer 22/1063	
Har du/dere fått tilsendt høringssaken i adressert sending fra Statens jernbanetilsyn ☒ Ja ☐ Nei	

Informasjon om innsender
Høringssvaret blir gitt ☐ som privatperson ☒ på vegne av foretak / lag / forening ☐ på vegne av utenlandsk foretak / lag / forening
Organisasjonsnummer 965896066
Organisasjonsnavn NORSKE ALPINANLEGG OG FJELLDDESTINASJONER
Adresse Fridtjof Nansens vei 19
Postnr/sted 0369 OSLO

Høringssvar
Velg svartype ☒ Med merknader (Du/din organisasjon vil kommentere høringen) ☐ Uten merknader (Du/din organisasjon har ikke innvendinger til høringen) ☐ Ingen svar (Du/din organisasjon ønsker ikke å ta stilling til høringen)
Høringssvar Høringssvar – Forslag til forskriftsbestemmelser om overtredelsesgebyr ved brudd på taubaneregulverket Oslo 9 september 2025 Til Statens jernbanetilsyn (SJT)

Norske alpinanlegg og fjelldestinasjoner (ALF) takker for muligheten til å gi innspill til høringen om forskriftsbestemmelser knyttet til overtredelsesgebyr etter taubaneloven. Våre medlemmer består av både store, profesjonelle alpinanlegg og små, frivillig drevne nærmiljøbakker. Det er derfor avgjørende at regelverket utformes slik at det ivaretar sikkerheten samtidig som det står i et rimelig forhold til virksomhetenes art og ressurser.

1. Veiledning må gå foran sanksjon

Manglende etterlevelse i frivillig sektor skyldes ofte mangel på kunnskap og kapasitet, ikke mangel på vilje. Overtredelsesgebyr bør beholdes grove og gjentatte brudd der andre virkemidler er prøvd uten effekt. Vi ber derfor om at forskriften tydelig slår fast at veiledning og pålegg alltid skal forsøkes først, særlig ved førstegangsfeil og mindre brudd.

2. Behov for forskriftsfestet veiledningsplikt

Vi merker oss at høringsnotatet ikke inneholder noen eksplisitte krav til SJT om å gi veiledning før overtredelsesgebyr vurderes. Dette er etter vår vurdering en betydelig svakhet. Mange av de mindre anleggene i vår bransje drives av frivillige, og manglende etterlevelse av regelverk skyldes i stor grad begrenset kunnskap og kapasitet – ikke manglende vilje.

For å sikre rettssikkerhet, forholdsmessighet og legitimitet bør forskriften derfor tydelig slå fast at veiledning og pålegg skal være første reaksjon, særlig ved førstegangsfeil og mindre brudd.

Først dersom virksomheten ikke følger opp veiledning eller pålegg, bør overtredelsesgebyr være et aktuelt virkemiddel. En slik forskriftsfestet veiledningsplikt vil være i tråd med praksis hos flere andre tilsynsmyndigheter (blant annet Arbeidstilsynet, Mattilsynet og Miljødirektoratet) og bidra til å styrke både sikkerheten og samarbeidet mellom tilsynet og bransjen.

- Regelverket må være tydelig på at formålet er å forebygge og forbedre sikkerhet, ikke å straffe.
- Før eventuelle gebyrer innføres, bør SJT evaluere egen veiledningspraksis og vurdere om eventuelle brudd heller skyldes utilstrekkelig støtte og opplæring fra tilsynet.

3. Behov for proporsjonalitet og differensiering

Vi støtter behovet for et tydelig og forutsigbart regelverk, men er bekymret for at forslaget legger opp til en én-størrelse-passar-alle-modell.

- Øvre grense på opptil 170 G (og 340 G ved gjentakelse) er svært høyt, og ikke sammenlignbart med andre tilsynsaktørers gebyrsatser

- Vi mener forskriften må inneholde klare, differensierte satser som tar hensyn til omsetning, virksomhetstype og ressursgrunnlag.

Sammenligning med andre tilsynsmyndigheter

Andre tilsyn i Norge har etablert praksis som ivaretar forholdsmessighet og legitimitet:

- Arbeidstilsynet: Veiledning og pålegg er første reaksjon. Gebyr brukes ved grove/gjentatte brudd.
- Mattilsynet: Differensierte gebyrsatser, og veiledning før sanksjon er hovedregelen.
- Datatilsynet: Overtredelsesgebyr differensieres tydelig, med hensyn til virksomhetens økonomi og art.

- Miljødirektoratet: Pålegg og retting er hovedvirkemidler. Gebyr ilegges kun ved manglende oppfølging.

Som oversikten viser ligger gebyrnivået SJT foreslår langt over nivået hos andre norske tilsyn, og uten samme grad av differensiering eller veiledningsplikt. Dette skaper en uforholdsmessig risiko for små, frivillig drevne anlegg, og svekker legitimiteten til ordningen.

4. Taubanevirksomheter må ikke og kan ikke sammenlignes med drift av jernbane

Vi vil understreke at taubanevirksomheter og jernbane er svært ulike sektorer, med helt forskjellige aktørbilder.

Jernbanen består av profesjonelle, store selskaper med betydelig administrativ kapasitet, mens taubanene i Norge drives i stor grad av små organisasjoner, ofte ideelle lag og foreninger, der driften ivaretas av frivillige i kombinasjon med begrensede økonomiske ressurser.

Dette tilsier at taubanevirksomheter har større behov for veiledning og støtte fra tilsynsmyndigheten for å kunne etterleve regelverket, fremfor å bli møtt med gebyrer der jernbanen er sammenligningsgrunnlaget for rettspraksis, noe som risikerer å tappe motivasjon og kapasitet.

5. Unngå overbyråkratisering

Er det gjentakende overtredelser i taubaneforetakene uten gode sanksjonsmuligheter som har skapt behov for overtredelsesgebyr, og/eller er andre tiltak vurdert ved gjentakende overtredelser?

Vi er bekymret for at forslaget legger opp til et overdrevent byråkratisk regime, der gebyrer fremstår som et mål i seg selv fremfor et virkemiddel for sikkerhet. Hvilke behov er vurdert?

- Regelverket må være tydelig på at formålet er å veilede, forebygge og forbedre sikkerhet, ikke å straffe.

Før eventuelle gebyrer innføres, bør SJT i større grad kontinuerlig evaluere egen veiledningspraksis og vurdere om eventuelle brudd heller skyldes utilstrekkelig støtte og opplæring fra tilsynet, krevende/dårlig formulert regelverk eller vanskelig tilgjengelig informasjon.

6. Forslag til forbedringer

For å sikre både sikkerhet og rettferdighet foreslår vi:

1. Differensierte gebyrsater basert på virksomhetstype og omsetning.
2. Forskriftsfestet krav om at veiledning og pålegg alltid vurderes før gebyr.
3. Alternative, graderte sanksjoner som opplæring eller forbedringsplaner, tilbakemeldingsplikt, fremfor økonomisk reaksjon for små virksomheter.
4. Tydeliggjøring av hvilke overtredelser som faktisk kan utløse gebyr, med eksempler og satstabeller.
7. Avslutning

Norske alpinanlegg og fjelldestinasjoner støtter intensjonen om å sikre etterlevelse av taubanereguleringen. Men vi understreker samtidig at det svært sjelden er mangel på vilje, men heller manglende kunnskap om regelverket og etterlevelse som kan føre til overtredelser.

Vi ber om at forskriften revideres med klare krav til proporsjonalitet, differensiering og veiledning, og at SJT anerkjenner de særegne rammevilkårene for taubanevirksomheter sammenlignet med jernbanen.

Overtredelsesgebyr må kun være et målrettet virkemiddel for sikkerhet – ikke en unødvendig byråkratisk byrde.

Med vennlig hilsen

Camilla Sylling Clausen
Generalsekretær
Norske alpinanlegg og fjelldestinasjoner

Vedlegg
Vedlegg
Høringssvar – Forslag til forskriftsbestemmelser om overtredelsesgebyr ved brudd på taubaneregelverket.pdf